

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΡΠΟΥ

ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

ΕΙΣ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΠΟΘΟΣ

Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΥΑΣΕΝΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΑΣ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ

ΤΟ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑ

ΜΙΚΡΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΙ ΓΕΖΙΤΑΙ — Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ

ΕΚΘΕΣΕΙΣ — ΔΙΑΦΟΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΡΠΟΥ

Θ'.

Καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι περιηγηταὶ
περὶ σταφυλῶν

Ὁ περιηγητὴς Ἰωάννης Τζάρντιν (Chardin) ἔγραψε σύγγραμμα σπουδαιότατον περὶ τοῦ ταξιδίου του εἰς Περσίαν καὶ Ἰνδίας τῷ 1680. Εἶναι δίτομον κεκομμημένον δὲ διὰ πολυτίμων εἰκόνων καὶ γεωγραφικῶν χαρτῶν, γέμει συγχρόνως ἱστορικῶν καὶ φιλολογικῶν γνώσεων καὶ περιγραφῶν. Δίδων οὗτος (Τόμ. α' σελ. 189) τὴν περιγραφὴν τῶν ἀμπελώνων καὶ οἶνων τῆς Γεωργίας, λέγει, δὲν εἶναι χώρα ὅπου πίνουν καλλιτέρεους οἶνους αὐτῆς. Αἱ ἀμπελοὶ εὐρίσκονται μεταξύ τῶν δένδρων καὶ οἱ ἐκλεκτότεροι τῶν

οἶνων τούτων πέμπονται εἰς τὴν Μηδείαν, Ἀρμενίαν καὶ Ἰσπαχάν διὰ τὴν τράπεζαν τοῦ Σάχ τῆς Περσίας. Ὁ κ. Τζάρντιν, ἐρχόμενος εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν οἶνων τῆς Περσίας, μνημονεύει τὸ σταφυλίον σαχόνι, ἥτοι τὸ βασιλικόν. Τοῦτο ἔχει τὸ χρῶμα τοῦ χρυσοῦ, εἶναι ἀνευ πυρήνων καὶ ὅχι μεγαλειότερον τῆς μικρᾶς ἐλαίας, ἐκ τούτου δὲ κατασκευάζουν δυνατεὺς οἶνους.

Ἐκ τοῦ εἶδους τούτου τοῦ σταφυλίου, ἐπαναλαμβάνω, κατάγεται ἡ σουλτανίνα τῆς Σμύρνης καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅχι ἡ κορινθιακὴ, ὥς τινες ἐζήτησαν νὰ ὑποστηρίξουν, γράφοντες, ὅτι ὁ σταφιδοκαρπὸς ἡμῶν ἦλθεν ἐκ τῆς Περσίας.

Καὶ εἰς τὰς περιγραφὰς τῶν περιηγητῶν δόκτορος Οὐίλλιαμ, δόκτορος Σπῶν, τοῦ Μακμικαέλ, τοῦ δό- Ἀδάμ Νήλ, τοῦ δόκτορος J. Griffiths, τοῦ λόρδου Βαλέντια εἰς Ἰνδίας, Κεϋλάν, Ἐρυθρὰν Θάλασσαν καὶ Ἀδυσσιαν, τοῦ F. B. Spilsbury εἰς τὴν δυτικὴν Ἀφρικὴν, δὲν φαίνονται ἔχνη τοῦ σταφιδοκαρποῦ ἡμῶν. Ἄρα τὸ πολυτίμον τοῦτο προϊόν δὲν ἦλθεν ἐξ οὐδενὸς ἄλλου μέρους τῆς γῆς, οὔτε βλαστάνει εἰς ἕτερον μέρος τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς, Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. Οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ δὲν βλαστάνει, οὔτε εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, εἰμὴ μόνον εἰς προσδιωρισμένας καὶ προνομιούχους γαίας.

Ἡ κορινθιακὴ ἄρα σταφίς, δι' ἐν κράτος, ἅμα εἶναι ἀναγκαία εἰς τὰ ἐπίλοιπα, εἶναι πλούτος σπάνιος, εἶναι φυσικὸν μονοπώλιον. Ἐν μοναδικῶν μεταλλίων χρυσοῦ καὶ διὰ τοὺς σταφιδοκτητήνας καὶ τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον πρὸ πάντων, ὅταν ἡ ἀνάγκη τῆς χρήσεώς της πρὸ τριῶν αἰώνων αὐξάνει ἐπαισθητῶς καὶ εἰς ἕτερα κράτη.

ΙΑ'.

Πῶς διεδόθη ἡ σταφίς ἐν Εὐρώπῃ

Λαμβάνων ὁδὸν τὸν ἀγγλον περιηγητὴν Σάντη, οὗτινος τὸ σύγγραμμα διήλθεν ἐκ πολλῶν ἐκδόσεων

καὶ ὅστις ἐπεσκέφθη τῷ 1610 τὴν Ζάκυνθον καὶ Κεφαλληνίαν, εὗρίσκω εἰς αὐτὸν, ὁμιλοῦντα οὕτω περὶ σταφιδοκαρποῦ (σελ. 5).

Ἀλλὰ τὰ κύρια πλούτη τῆς Ζακύνθου προέρχονται ἐκ τοῦ σταφιδοκαρποῦ (Currans), ὅστις σύρει ὑποσθέν του μέγα ἐμπόριον, ἰδίως μὲ τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ὁλλανδίαν, διότι ἄλλως ἐνταῦθα ἡγνούν τι νὰ τὴν κάμουν, τοσοῦτο μάλλον, καθόσον πρὸ τῆς σταφίδος, μόλις ἡδύναντο νὰ ἀπαλλαχθῶσιν ἐκ τοῦ κατατρύχοντος αὐτὴν λιμοῦ. — Σήμερον ἐκκαθαρίζουν ἐτησίως 150,000 τσεκίνια (zecchins), ἐκτὸς ὅτι ὁ ἅγιος Μάρκος (Βενετία) λαμβάνει καὶ οὗτος 48,000 τάλληρα διὰ τελωνειακὰ καὶ ἄλλα ἐξαγωγῆς δικαιώματα. Ἀδύνατον εἶναι, λέγει, νὰ φαντασθῇ τις, πῶς ἐν μικρὸν μέρος τῆς γῆς φυτευμένον μὲ σταφιδοκαρπὸν, παράγει τοιοῦτον πλούτον, διότι ἡ νῆσος εἶναι ὁρεινὴ, μὴ παράγουσα σῖτον, ἐπαπειλουμένη ἐκ λιμοῦ ἅμα οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι ἀποκλείουσι τὰ πλοιάρια τὰ μετακομίζοντα τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς ἐκ τοῦ ἄντικρυ Μωρέως, ἀπέχοντος δέκα μόνον λεύγας μακρὰν τῆς Ζακύνθου.

Καὶ ἐνταῦθα ὀφείλω νὰ σημειώσω, σύμφωνα μὲ τοὺς λόγους τοῦ Σάντη, ὅτι ὅταν ἡ σταφὶς ἤρχισε νὰ καλλιεργεῖται ἐν Ζακύνθῳ, ἡ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἡλαττώθη μεγάλως ἐπὶ τῆς νήσου, κυρίως ἡ τοῦ σίτου. Τότε ὁ βενετὸς Προβλεπτής (Proveditore). διέταξε νὰ ἐκρίζωσιν ὅλας τὰς σταφίδας καὶ σπείρῳσιν αὐτῶν σῖτον, διότι ἕνεκα τῶν ἀποκλεισμῶν τῶν πολέμων καὶ τῆς ἐπικρατοῦσης φοβερᾶς πειρατείας ἐν τῇ Μεσογείῳ, ἰδίως δὲ ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ, οἱ Ζακύνθιοι πολλάκις ἐκινδύνευσαν νὰ λιμοκτονήσουν. Δυσχερستهθέντες οἱ κάτοικοι διὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Προβλεπτοῦ, ἀνεφέρθησαν εἰς τὸν Δόγην τῆς Βενετίας, ὑποσχόμενοι νὰ σχηματίσουν ἀναγκαστικῶς σιταποθήκην πεπληρωμένην δημητριακῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς νήσου. Κατὰ συνέπειαν ἐξεδόθη τὸ δουρικὸν διάταγμα τοῦ 1540, ἐπιτρέπον ἐλευθέραν τὴν καλλιέργειαν τῆς σταφίδος εἰς Ζάκυνθον. Ἀλλὰ μόνον εἰς Ζάκυνθον. Εἰς Κεφαλληνίαν εἰσέχθη μετὰ μικρόν. Ὁ κ. Δόδουελ λέγει, (Τόμ. α' σελ. 40), «ὅτι δὲν ἐπιτρέπετο ἡ καλλιέργεια τῆς σταφίδος εἰς Κέρκυραν καὶ ἄλλαχού ὅπως μὴ βλάβῃ τὸ μονοπώλιον τοῦ σταφιδοκαρποῦ τῆς Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας». Ὁ Σάντης ἐπισκεφθεὶς τὴν Κεφαλληνίαν τῷ 1610, καὶ περιγράφων τὰ προϊόντα αὐτῆς, μνημονεῖ τὸν σταφιδοκαρπὸν, ἀλλὰ δὲν εὗρεν αὐτὸν εἰς τὴν Λευκάδα (σελ. 3—4). Πόσον δὲ αὐστηροὶ ἦσαν οἱ Βενετοὶ εἰς τὸ λαμβάνειν τῆς σταφίδος, ἀρκεῖ νὰ ὑποδείξῃ τὸ ἐπόμενον συμβάν ἐν Ζακύνθῳ, τὸ ὁποῖον ἔλαβε χώραν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Σάντη (σελ. 7). «Ναύτης ἄγγλος, λέγει, μεταφέρων ἐπὶ τοῦ πλοίου του σάκκον ἀτελωνίστου σταφίδος, κατεδιώχθη καὶ ἐφονεύθη ἐπὶ τῶν βαθμίδων κλίμακος οἰκίας, ἐν ἣ κατέφυγε, ἵνα διασωθῇ. Οἱ Ζακύνθιοι, προσθέτει, θεωροῦν ἁμάρτημα μικρότερον τὸν φόνον ἑνὸς ἀνθρώπου ἢ τὴν κλοπὴν ἑνὸς σάκκου σταφίδος.

IB'.

Ὁ αἰρ Γεώργιος Οὐίλερ (Whier) περὶ τοῦ σταφιδοκαρποῦ

Ολίγοι δὲν ἤκουσαν περὶ τῶν ταξειδίων τοῦ ἁγίου αἰρ Γεωργίου Οὐίλερ καὶ τοῦ δόκτορος Σπώ-της Λυὸν τῷ 1675.

Οἱ δύο οὗτοι περιηγηταὶ, πρὶν διαχωρισθῶσι μετὰ τὰ μακρὰ ταξειδιά των καὶ πρὶν ἕκαστος δημοσιεύσῃ τὸ σύγγραμμά του, ὅπως διηγεῖται ὁ κ. Οὐίλερ εἰς τὴν ἀφιέρωσιν τοῦ συγγράμματός του πρὸς τὸν τότε βασιλέα τῆς Ἀγγλίας, ἐσυγκρίνον τὰς σημειώσεις των, διὸ ἡ ἀκρίβεια τῶν γραφομένων αὐτῶν μένει ἀναμφισβήτητος. Ὁ κ. Οὐίλερ μάλιστα προσθέτει εἰς τὸν βασιλέα τοὺς ἐπομένους λίαν χαρακτηριστικούς λόγους, ἀφορῶντας ἡμᾶς.

«Παρουσιάζω πρὸς τὴν μεγαλειότητά σου τὰς παρατηρήσεις μου ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, χώρας ποτε κυριαρχοῦ τοῦ πολιτισμένου κόσμου, τοῦ μάλλον δὲ πεφημισμένου φυτωρίου (nursery) τῶν τεπιστημῶν καὶ ὅπλων, ἀλλὰ νῦν ἀξιοθρηνήτου παραδείγματος τῆς ἀστασίας τῶν ἀνθρωπίνων, δι' οὗ οἱ δυσχερستهμένοι καὶ φατριάζοντες ὑπήκοοί σου, ἐὰν ἀρκούντως δὲν ἐδιδάχθησαν ἐκ τῶν ἰδίων τελευταίων συμφορῶν των, δύνανται νὰ διδαχθῶσιν εἰς τίνας δυστυχίας, ὑποκύπτουσιν ἄλλα ἔθνη, καὶ δύνανται νὰ θεωρήσουν ὡς ἐντὸς εἰκόνας τὰ φυσικὰ ἀποτελέσματα τῶν σχισμάτων, τῶν ἀποστασιῶν, καὶ τῶν ἐμφυλίων πολέμων.»

Ὁ κ. Οὐίλερ ἐπισκεφθεὶς τὴν Κεφαλληνίαν τὴν 25 Ἰουλίου 1675, λέγει ὅτι (σελ. 35) εὗρε τὴν νῆσον δρέπουσαν μέγαν πλοῦτον ἐκ τοῦ σταφιδοκαρποῦ ἡ κυρία ἐξαγωγή τοῦ προϊόντος γίνεται ἐκ τοῦ Ἀργοστολίου, ὅπου εἶνε ἡ κατοικία τοῦ βενετοῦ Προβλεπτοῦ. Εἰς τὸ Ληξούριον δὲν κατοικοῦν πολλοὶ σταφιδέμποροι, διότι ἡ κατοικία αὐτῶν εἶναι ἡ Ζάκυνθος ἐξ ἧς ἔρχονται καὶ ἀγοράζουν τὴν σταφίδα. Ὁ αὐτὸς περιηγητὴς εὗρε τὸν σταφιδοκαρπὸν εἰς τὴν Ἰθάκην, (σελ. 36) προσθέτων ὅτι ἡ Ἰθάκη παρῆγε τότε ἐτησίως δύο φορτία. Εἰς τὴν Λευκάδα δὲ σταφιδοκαρπὸς ἐτι δὲν ὑπῆρχε, διότι περιγράφων ὁ Οὐίλερ τὰ προϊόντα αὐτῆς, οὐδεμίαν ποιεῖται μνεῖαν τῆς σταφίδος.

Ἀφίχθεις τὴν 24)4 Αὐγούστου εἰς Ζάκυνθον ὁ κ. Οὐίλλερ, εὗρε τὴν νῆσον αὐτὴν ἐπικαλουμένην δι-καίως «χρυσὴν νῆσον» (σελ. 33) διὰ τὸ καρποφόρον τῆς καὶ διότι οἱ Βενετοὶ ἐκέρδιζον τόσον χρυσὸν ἐκ τοῦ σταφιδοκαρποῦ, ὅπως καλύπτωσι τὰς δαπάνας του ἐν ἐνεργείᾳ στόλου των. Αὕτη προσθέτει (σελ. 42) «εἶναι ἡ νῆσος ἐξ ἧς κυρίως ἔρχονται τὰ κουρραντιά ἐν Ἀγγλίᾳ, δι' ὧν μαγειρεῖται τόσα ἐξαιρέτα φαγητά, δανείζονται δὲ τὸ ὄνομα των ἐκ τῆς Κορίνθου, πεφημισμένης πόλεως ἐγγὺς τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Πελοποννήσου, διὸ καὶ οἱ Λατῖνοι τὰ καλοῦν Uva Corinthiacae ἤτοι σταφυλάς τῆς Κορίνθου. Ἀλλὰ σήμερον ἡ σταφὶς δὲν καλλιεργεῖται πλέον εἰς Κορίνθον. Ἰσως τὴν παρημέλησαν, διότι δὲν ὑπάρχουν ἀγορασταὶ ἐκεῖ, καθότι τῶν Τούρκων ἡ ζή-»
«λετυπία ἀποτρέπει τὰ μεγάλα πλοῖα νὰ εἰσέρχων-

»ται ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ. Ὁ σταφιδοκαρπὸς οὐδὲν βλαστάνει μεταξὺ τῶν θάμνων, ὡς τὰ ἰδικὰ ἡμᾶς λευκὰ καὶ κόκκινὰ κουρραντιά, ἀλλ' εἶναι ἄμυλοι ὡς τῶν ἐπιλοιπῶν σταφυλίων. Εἶναι βότρες μικραὶ ἄνευ πυρήνων, εἶναι δὲ ἐρυθραὶ ἢ μᾶλλον μελαναί. Ὅταν διήλθον ἐκ τῆς Πιασένζτας τῆς Ἰταλίας, εὗρον ἐκεῖ λευκὴν τοῦ εἶδους τούτου σταφίδα, »διαφέρουσαν μόνον εἰς τὸ χρῶμα.»

Ὁ κ. Οὐίλλερ δίδων τὴν περιγραφὴν τῶν σταφιδάμπελώνων τῆς Ζακύνθου καὶ τοῦ τρόπου τῆς συγκομιδῆς καὶ φορτώσεώς της, προσθέτει: «Τὰ κουρραντιά πωλοῦνται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον 12 τάλληρα καὶ 1000 λίτραι καὶ ἕτερα 12 τάλληρα πληρώνουσιν εἰς τοὺς Βενετοὺς τελωνεῖον. Ἡ νῆσος τῆς Ζακύνθου παράγει ἐτησίως 5 ἢ 6 φορτία, ἡ Κεφαλληνία 3 ἢ 4 φορτία καὶ τὸ Ἀνατολικὸν Μεσολόγγιον καὶ καὶ Πάτρας ἐν μόνον φορτίον, μέρος τοῦ ὁποῖου φορτίου εἶναι καὶ ὁ σταφιδοκαρπὸς τὸν ὁποῖον φέρουν ἐκ τοῦ κόλπου τῆς Κορίνθου. Ὅπως ὑποστηρικτῇ ἰσχυρῶς τὸ ἐμπόριον τοῦτο, οἱ Ἀγγλοὶ ἔχουν ἐν Ζακύνθῳ πρακτορεῖον συγκροτούμενον ἐκ τοῦ Ἀγγλοῦ προξένου καὶ 5 ἢ 6 ἐμπόρων τῆς Ἑταιρείας τοῦ Λεβάντε. Οἱ Ὁλλανδοὶ ἔχουν τὸν πρόξενόν των καὶ 1 ἢ 2 ἐμπόρους, καθὼς καὶ οἱ Γάλλοι τὸν πρόξενόν των καὶ ἕνα ἔμπορον. Τὸ κυριώτερον ἐμπόριον εἶναι εἰς χεῖρας τῶν Ἀγγλῶν, καὶ δικαίως διότι πρῶτον τὸν καρπὸν τοῦτον 6 φορές περισσώτερον, ἢ ὅτι ὁμοῦ οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ὁλλανδοί. Οἱ Ζακύνθιοι ἀγνοοῦν παντάπασιν, εἰς τί μεταχειρίζομεθα τὸν σταφιδοκαρπὸν. Νομίζουν ὅτι τὸν μεταχειρίζομεθα εἰς τὴν βαφὴν.»

Οἱ ἄνωγι λόγοι εἶναι ἀξιοπαρατήρητοι. Ἡ νῆσος ἐκκλείτο Χρυσῇ διότι οἱ Βενετοὶ λαμβάνοντες 12 τάλληρα τελωνεῖον διετῆρουν διὰ τοῦ φόρου τούτου ὁλόκληρον τὸν ἐν ἐνεργείᾳ στόλων των, καὶ τοῦτο ἐξ ὀλιγίστων φορτίων τὰ ὅποια τότε ἐσχηματίζοντο, ἐνῶ οἱ σταφιδοκατῆμονες δὲν ἐπληρώνοντο ἢ μόνον 12 τάλληρα τὰς 1000 λίτρας, ἐνῶ ὁ δασμὸς τότε ἐν Ἀγγλίᾳ ἦτο 40 λίραι ὁ τόννος. Σήμερον ἡ σταφὶς κόπτεται 32 τάλληρα κατὰ μέσον ὅρον αἱ 1000 λίτραι, ἡ παραγωγὴ αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς δύο καὶ ἡμισυ ἑκατομμύρια λίτρας ὁ τελωνειακὸς δασμὸς εἶναι ἐν Ἑλλάδι σχεδὸν μηδὲν, ὁ ἐν Ἀγγλίᾳ δασμὸς ἐγένετο μόνον 7 λίρας ὁ τόννος καὶ ὁμοῦ σταφιδοκατῆμονες καὶ ἔμποροι πάντες ὁσημέραι καταστρέφονται. Θὰ ἐρωτήσητε τίς ἡ αἰτία; διότι οἱ Βενετοὶ πρὸ ἐνὸς αἰῶνος εἶχον μονοπωλεῖον τὸν σταφιδοκαρπὸν.

IIΓ.

Ὁ Φέλιξ Μπωζοῦρ (Felix - Beaujour) καὶ ὁ Πουκεβίλ περὶ σταφίδος

Αἱ παρατηρήσεις τοῦ κ. Οὐίλλερ εἶναι ἀξιοσημείωτοι διὰ δύο τινά.

α'. Ὅτι τῷ 1675 ὑπῆρχε λευκὸς σταφιδοκαρπός.

β'. Ὅτι ὁλόκληρος ἡ Πελοπόννησος τῷ 1675 δὲν παρῆγε σὺν τῇ Κορίνθῳ καὶ Ἀχαΐᾳ καὶ Πάτραις περισσώτερον ἐνὸς φορτίου. Ἐπειδὴ δὲ τὰ μεταφί-

ροντα τότε τὴν σταφίδα πλοῖα ἦσαν τὰ καλούμενα Κλίππερς (Clippers), τὰ δὲ Κλίππερς δὲν ἦσαν μεγαλειτέρα τῶν 200 τόννων, ὁλόκληρος ἡ Πελοπόννησος δὲν παρῆγε περισσώτερον τῶν 200 τόννων σταφιδοκαρπὸν, τοῦτέστι 500,000 λίτρας μόνον. Διὰ τὸ πρῶτον, ὅτι ἐν Ἰταλίᾳ ὑπῆρχον τὰ λευκὰ κουρραντιά. Τοῦτο ἐξηγεῖται διὰ τῶν μεταγενεστέρων ἀποτελεσμάτων, ἡγουν, ὅτι τῆς σταφίδος μεταναστευομένης εἴτε ἐν Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ ἢ Ἀμερικῇ καὶ ἄλλα τῆς γῆς μέρη, τὰ κλίματα αὐτῆς, ὡς κοινῶς λέγομεν, πιάνουν, ἀλλ' ὁ καρπὸς αὐτῆς μεταβάλλει μέγεθος, χροιάν, καὶ φύσιν, ἄλλως καὶ σήμερον ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ λευκὸς ἢ ἐρυθρὸς καρπὸς εἰς Σικελίαν καὶ μεσημβρινὴν Ἰταλίαν, Γαλλίαν ἢ Ἰσπανίαν, ὅπου τοσάκις μετεφυτεύθη. Διὰ τὸ δευτέρον, ἕκαστος ἀπορεῖ πῶς ὁλόκληρος ἡ Πελοπόννησος τῷ 1675, παρῆγεν ἐν μόνον φορτίον, ἐνῶ τὸ 1459 παρῆγεν ἀφθονίαν, ὡς λέγει ὁ Wadding, ἐν Χρονικοῖς τῶν Ἑλασσόνων ἀδελφῶν (Fratris minores). Μνημονεύων οὗτος τὴν κατάστασιν τῆς Πελοποννήσου τοῦ 1459 λέγει (α): Παράγει ἄρτον, οἶνον, κρέατα, τυρὸν, μαλλία, βάμβακα, λῖνον, μέταξαν, πρινοκόκκινον (graine de Kermès) καὶ ξηρὰν σταφίδα (uva passa) πρὸς βαφὴν καὶ ταῦτα πάντα ἀφθονά.

(ἀκολουθεῖ)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΞΕΝΟΣ

ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Ὁ διπρόσωπος

Λαμπρὸς ἄνθρωπος ὁ κ. Θωμᾶς Φωτιάδης, κοινωνικώτατος, εὐπροσήγορος, διηγηματικὸς, μὲ ἐν γλυκὺ μείδιμα πάντοτε εἰς τὰ χεῖλη καὶ μίαν φιλικὴν στρατιωτικὴν χειρονομίαν, ἐγκαρδίαν, ἀδελφικὴν καὶ ἄδολον, δασάκις σὰς συναντήσῃ εἰς τὸν δρόμον ὑπηρετικώτατος καὶ πρόθυμος νὰ σὰς βοηθήσῃ εἰς πᾶσαν μικρὴν ἀνάγκην σας, καὶ ὁμοῦ... ἔχων ὀλιγίστους φίλους· δασάκις ἐξέρχεται εἰς περίπατον καὶ παρρηθεῖ δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ μὲ τοὺς γελώντας, ὁδάρεις σχεδὸν ἐκ γλύκας ὀφθαλμοῦς του, ἵνα εὖρη κάμμιαν συντροφίαν, οἱ γνωστοί του, ἅμα τὸν διακρίνωσι διὰ τῆς ἄκρας τοῦ ὀφθαλμοῦ, λοξῶς, χωρὶς νὰ τὸν ἀτενίσουν, προσποιοῦνται ὅτι σπύδουν πρὸς ἐργασίαν, ἢ συνομιλοῦν ἀμέσως μετὰ τρίτου τινός, ἢ τρέπονται πρὸς πλάγιον δρόμον, ἀπλούστατα ἵνα μὴ τοὺς συλλάβῃ. Προχθές, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, περιπατῶν κάπως σύννους εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος, ἀκούω αἰφνης μίαν μαλακὴν φωνήν, φθάνουσιν ἐκ τοῦ γλυκέος τόνου μέχρι τοῦ diseanto: — «Καλησπέρα Γιωργάκη! κατὶ μόνος; — » ἀνακύπτω τὴν κεφαλὴν, καὶ βλέπω ἐμπρὸς μου θριαμβευτικῶς μειδιῶντα τὸν κ. Φωτιάδην. Ἐννοεῖται, ὅτι παρεδόθη ἀμέσως, ἄνευ ὄρων.

Μολονότι πάσχω καὶ γὰρ, ὡς συμβαίνει εἰς πολλοὺς,

(α) Itinéraire descriptif de l'Attique et Peloponaïse 1844.